ספרות עזר · אנציקלופדיות · שדי חמד

שדי חמד אסיפת דינים
מערכת חריף

רבי חיים חזקיהו מדיני

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שדי חמד אסיפת דינים מערכת חריף

רבי חיים חזקיהו מדיני

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שדי-חמד-אסיפת-דינים-מערכת-חריף/
הקובץ נוצר ב־22 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

מערכת חריף 4
א') חריף 4
ב') זתים 9
ג') שכר 10
ו') בארשט 11
ה') חומץ 11
ו') שומין 12
ז') דעת 12
מפתחות מערכת חריף 12

מערכת חריף

א') חריף

כתב הגאון חקרי לב יו"ד סי' ע"ו דף קט"ו ע"ד דמה שכתבו פסקי תוספות בעבודה זרה סי' ע"ד דשמן זית הוא חריף הוא חידוש שלא כתבו שום פוסק כן כתב הרב זכור לאברהם ח"א במערכה זו דף קצ"ז ע"ב ואין מצוי אצלי ספר חקרי לב לראות אם הזכיר את דברי הגאון שבות יעקב בח"א סי' נ"ו שעמד על דברי התוספות בזה וכתב שאין ראיותיהם מוכרחות וכו' אך מי יקל ראש נגד התוספות ומכל מקום במקום צורך או הפסד מרובה יש להקל עי"ש והאריכו בענין זה זוגא דרבנן קדישי בספר באר יעקב חלק יו"ד סי' ק"ג בדף ג"ן ע"ד דף ט"ן עי"ש גם הרב עיקרי הד"ט בחלק יו"ד סי' ז' אות מ"ד בשם הרב אדרת אליהו סי' נ"ו כתב דיש לחוש לסברת התוספות אך בהפסד מרובה כתב להתיר בנדונו (חלב שנפל לכד של שמן זית) כיון שיש לצרף דעת הסוברים דשמנונית ובשר פוגמין את השמן והוא הדין לחלב והגאון דגול מרבבה בסי' תנ"ג נראה דנקיט בפשיטות דשמן זית מקרי חריף וכן כתב בספר רוח חיים סימן תנ"א אות ד' לענין כלי שאינו בן יומו לא מהני בשמן ועי"ש בסי' תמ"ז אות ח' ותמיה לי על הגאון מגן האלף סי' תמ"ז סק"ב שכתב בפשיטות דשמן זית לא הוי חריף ולמד כן מסוגיא דעבודה זרה בדף ל"ו ולא זכר כלל סברת התוספות בזה כיעי"ש:

והגאון שואל ומשיב

במהדורא תליתאה ח"א סי' שע"ז נשאל על דבר השמנים זית וריפסי"ל שיצא קול שמערבין שומן חזיר וכתב שכבר נשאל על זה וכתב לכמה עיירות שמותר כמו שכתב הרמ"א בתשובה סי' ד"ן ואף שהשפתי כהן סי' ק"ג ס"ק י"ד האריך לדחות דבריו אבל עוד נשאר טעמים רבים שהתיר הרמ"א שם ובעלין היוצאין בכל שבוע נדפס שהגאון מאלטונא והרב דאמשטרדם הגידו שאי אפשר להיות מעורב בשמנונית אחר ושוב חזרו וכתבו בהעלים הנ"ל שהוגד להם שיוכל להיות שמערבין שמנונית חזיר כמו שעושין באמעריקא ולכן יש לחוש להשמנים לאסור ואני בחנתי על פי חעמי"ע ואמרו שאין לחוש לשום תערובות אך עוד הקולות לא יחדלון וכו' ונשא ונתן בדברי הרמ"א בדברי התשובה ובדברי הפסקי תוספות אם שמן זית הוי דבר חריף ובדברי הרבנים שבבאר יעקב הנ"ל אשר משיגים על טעמי הרמ"א והוא כתב ליישב השגותיהם ובסיום דבריו כתב הנה כל זה אם לא ידענו על פי חעמי"ע אבל כיון שעל פי חעמי"ע בחנו שאין בו שום תערובת רק שאומרים אפשר שיש בו איזה דבר ולא נוכל להרגיש פשיטא שאף שיש שם ודאי הוי מעט דמעט ואין לחוש כלל דבטל בששים דאם היה פחות מששים

ודאי היינו מרגישים על פי תעמי"ע ועל כן נראה לדינא דלא מבעיא אם השמן זית בא בלי רתיחה רק בצונן ודאי דאין לחוש דכבר העלו שם הגאונים דשמן זית אינו חריף וכמו שכתב השבות יעקב אלא אף אם מרתיחין אותו אין לחוש כיון דאם יהיה אחר כך בתבשיל או באוכל יהיה נותן טעם בר נותן טעם אם כן כל שאינו חריף כשר בנותן טעם בר נותן טעם ומה גם דאינו ברור שמערבין אותו אם כן בודאי מותר לכתחלה (לערב) וכל שכן דבחנו בחעמי"ע ומעידים שאין שם שומן חזיר ולא שאר שמנונית בודאי אין לחוש ובלאו הכי אם הוא שלוק בודאי הוי נותן טעם לפגם דבזה מודה השפתי כהן להרמ"א כמו שכתב השפתי כהן בהדיא ושוב כתב על דבר השמן זית שהשבתי למעלתו שהוא כשר וכתבתי שאומרים אנשים שחזרתי בי לא תאמין עד אשר תראה חתימתי ואשר כתבת איך נאמין להחעמי"ע נכרי והא אינו נאמן רק באינו יודע שסומכים עליו הנה כל שהוא חגר לא מרע אומנותו ונאמן ובפרט כשיש קפידא רבה בזה כמבואר ביו"ד סי' קי"ד ועיין פרי חדש שם ובחכם צבי סי' ט"ל ובמגן אברהם סי' י"ט וכל דאיכא קפידא רבה בודאי נאמן וכאן אין לך קפידא רבה יותר מזה שזה קח אצלו שמן זית מזוקק ונקי וזה ימכור לו שמן המעורב בתערובות ומה גם דאם יש ששים מותר בודאי ועיין בשו"ת רמ"א הנ"ל ואם ניחוש שמא מעורב כל כך עד שאין בו ששים בודאי הוה קפידא רבה ואם כן מכל שכן החעמיקער שאומר שאין בו תערובת ואם ימצא שום תערובת יתבדה ומרע אומנותו בודאי לא ישקר שזה מלתא דעבידא לגלויי על ידי החעמיקער אחרים בודאי נאמן דאומן לא מרע אומנותו אלו תורף דב"ק וקצת יש לפקפק במה שכתב מטעם דאומן לא מרע אומנותו הרי הרב מגן אברהם בסי' כ' העלה דלא אמרינן הכי אלא במידי דמרע נפשיה אכולי עלמא אבל במידי דלא מרע נפשיה אלא לגבי ישראל חשיד דמרע נפשיה ואם כן יש לומר דכיון דלדידהו שרי תערובת שומן חזיר יערב בו שומן חזיר וימכרנו מעט בזול ולא ירמה את הקונים לומר שהוא מזוקק והם לא יחושו על התערובת וכן ימכור בזול לישראל בסתם ואף שלישראל שמן זה אסור הרי כל שהוא משום ישראל בלבד חיישינן דמרע נפשיה וכן כתב הגאון חתם סופר בחלק א"ח סי' קל"ה על חשש הצוקער שמערבין בה קמח דלא אמרינן אומן לא מרע נפשיה כיון דלא מרע נפשיה אכולי עלמא כי אם לישראל כן נראה דיש לפקפק אמנם הדין אמת מהטעמים שכתב בתחלה וגם זה חצי לאיצטרופי:

גם ידידי הגאבד"ק בוקרעשט

בספרו היקר מאורי אור (שנדפס מקרוב) בקונטריס מי באר סימן פ"ב אות ו' נשאל על אשר יצא קול שמערבין שומן חזיר בהשמן זית והראה לעיין בשו"ת הרמ"א הנ"ל דלא

חיישינן וכל עיקר שמביאים אותו למדינות אלו אינו אלא לאכלו בימי תעניתם ואם היה בו שומן חזיר לא היו אוכלים ומה גם אותם שמביאים שמן זית יש לומר שהביאו מרובא דהרוב אין מערבין שמן חזיר ואומן לא מרע אומנותיה עיין להרב מגן אברהם סי' כ' ובשו"ת חכם צבי סימן ט"ל ויש לומר כל דפריש מרובא פרים ואפילו אם ימצא נכרי שאומר שעירב בזה שומן חזיר יש לומר דאינו נאמן שכבר אתחזיק התירא עיין להרב פרי מגדים יו"ד סי' ק"ג בשפתי דעת סקי"ג בסופו ובשו"ת מהרי"ט ח"ב בתשובות השייכים לחשן משפט הביא דברי התוספות כתובות דף כ"ג לענין קדושין ספק קרוב לו או לה כיון שבודאי זרק לה הקידושין איתרע החזקה וכתב המוהרי"ט דסברת התוספות אינה אלא לענין חזקת פנויה או חזקת איסור דלא אלימא חזקתן כל כך לפי שאינה שינוי בגוף הדבר ולא הוי אלא חזקה דדינא שהיא עשויה להשתנות באיזה שינוי וזו כבר באה לידי כך אבל מענין חזקת הגוף היינו שלא נשתנה גוף הדבר לא דאיתרע לה חזקתה ואלימא לה חזקת הגוף עי"ש והנה ביו"ד סי' קכ"ד סעיף וא"ו ליתא דאם ידוע שעכום"ז אחד אינו מערב בו יין אף על פי ששאר עכום"ז דרכם לערב בו יין מותר ליקח מכולם כל שלא ידענו בודאי שעירב בו דתלינן לקולא שמא לא עירבו בו יין וכן כתבו בטורי זהב ושפתי כהן ופרי חדש ועיין במסכת עבודה זרה דף ל"ה ע"ב וברמב"ם פרק י"ז מהלכות מאכלות אסורות הלכה כ"ב האומר שהאוסרו הוא חוטא ובכסף משנה שם ששמואל הכריח לרב לאכול שמן ובטורי זהב ביו"ד סימן קי"ד פירש הש"ס דכתובות דאם היה בה מחבואה אחת מצלת על כל הכהנות כולן משום דהוי ספק ספקא ספק אולי היתה באותה מחבואה אם תמצא לומר לא היתה שמא נאנסה אם כן גם בנדון דידן יש ספק שמא לא עירב בו שומן חזיר ואם תמצא לומר עירב שמא הוא דבר מיעוט ובטל בששים ועיין ברמ"א בתשובה ואף שיש שתמהו על זה אולם בודאי במקום שלא הוחזק איסור בבירור משתמשין בסברא זו להתיר ולכן לפי דעתי מותר לאכול השמן זית בלי חשש ופקפוק כלל:

ובשו"ת דבר אליהו

להגאבד"ק טרלא בסימן ל"ו נשאל גם הוא מאנשים הרגילים לאכול שמן זית לטובת בריאותם ועוד שמוסיף חכמה וכעת יצא קול רעש שמערבין בהשמן זית שומן דבר אחר ותורף דברי תשובתו הוא דקיימא לן דלא חיישינן לקלא דלא פסיק אם הוא לאחר נישואין כדאיתא בסי' י"א ובסימן מ"ו והטעם משום דאין בקול כח לבטל חזקת היתר הוא הדין בנדון דידן יש להשמן זית חזקת היתר לא נוציאנו מחזקתו על ידי קול בעלמא ואף השמן הנעשה לאחר יציאת הקול חשיב כקלא דבתר נישואין כל שמן שנעשה בבית

הבד יש לו חזקת כשרות רק החשש הוא שאחר כך מערבין בו דבר אחר וזה כקלא דבתר נישואין והאריך קצת בזה שוב כתב ראיה מהא דקיימא לן דאם יש מחבואה אחת מצלת על כל הכהנות והוא הדין הכא שהקול לא יצא רק על מחוז אחד ששם מערבין אם כן מקומות האחרות מצילין שתולין על כל חבית שמן שהוא ממקום שאין מערבין ואף דמחבואה אחת מצלת הוא רק באיסור דרבנן מכל מקום גם בנדון דידן לא הוי רק איסור דרבנן דמין במינו מדאורייתא בטל ברוב ובוודאי שבנדון דידן גם כן טעמן שוה שאם לא כן לא היו מזייפין כי כל העולם שאכלו אותו עד עתה לא הרגישו בו שום שינוי טעם וגם לא שמענו מאומות העולם מי שיאמר שטעם טעם שומן דבר אחר בהשמן זית מכל זה נראה שהם מין במינו בטעמא ושרי מדאורייתא כי אף לפי הקול שמערבין בו אין מערבין בו רק מעט ושפיר אמרינן דמחבואה אחת מצלת ואף אם נאמר דאינם שוים בטעמן והוי מין בשאינו מינו ואסור מדאורייתא עד ששים (והביא דברי הרמ"א בתשובה בסי' נ"ד דשומן דבר אחר משונה בטעמו משמן זית מדאמרינן בחולין דף ק"ט אסר לן דבר אחר והתיר לן שיבוטא ולא אמרו שמן זית משמע שאין טעמם שוה שקיל וטרי בדב"ק) אפילו הכי יש להתיר דהולכין במה שנמצא ביד עכו"ם אחר הרוב אף שהמקום שמערבין נודע מקומו והוי קבוע מכל מקום לא נולד הספק במקום הקביעות וכו' ובפרט שאין לנו עדות ברורה על זה רק קול בעלמא וכתב עוד טעמים שאין לחוש על הקול כיון שאינו אלא איסור דרבנן ועוד הביא ראיה מהמדרש פרשת תצוה זית רענן יפה פרי תואר מה ראה ירמיה למשול ישראל לזית אלא כל המשקים מתערבין זה בזה והשמן אינו מתערב אלא עומד וכו' ואם כן דרשת חז"ל מבטלת הקול שיצא שמתערב אף דיש לדחות דבמשקין אינו מתערב אבל במאכל מתערב הלא חזינן דכל השמן זית שלנו אם נותנים אותו באיזה משקה או מאכל אינו מתערב ואם היה בו שומן דבר אחר היה השומן דבר אחר שבו מתערב באותו דבר כדחזינן אם נותנים מאיזה דבר בשמן זית ומערבין בתוכו ואחר כך כשנותנים התערובת הזה בתוך המשקה השומן שבו נתערב בהמשקה ההוא מלבד השמן זית וכאן לא חזינן הכי ונאמנו עליו עדות חז"ל וכל שכן נגד קול בעלמא שפיר יכול כל אדם לסמוך על זה (ושקיל וטרי דבזה למדין הלכה מן האגדה) וסיים דבנדון דידן דלא באנו אלא להביא ראיה לטבע השמן מדברי חז"ל מי יכחיש דב"ק חלילה וכיון דחזינן בשמן דידן אף שמערבין ומנדנדין בכלי בכח אינו מתערב הרי שאין בו דבר אחר אף דיש לומר דגם שומן דבר אחר צף למעלה כדרך כל מיני שומן שצף למעלה מפני ששומן קל בטבעו ממים ונופל המשקה למטה מחמת כבדו לכן אפשר לנסות לתת שומן דבר אחר חם וקלוש עם שמן זית אז נדע בבירור שזו

החבית היא בלא תערובת דבר אחר אמנם אי אפשר להקל על פי סברות חיצוניות רק הואיל ועל פי הדין אין בקול זה ממש עצתי נכונה ליתן לאומן אפטייקר וינסה להוציא מהשמן זית התערובת דבר זר כי הם אומנים לצרוף כל תערובת כל מין ומין בפני עצמו ולא להגיד לו שצריכין לידע לענין איסור והיתר ואם יאמר שאין בו שום תערובת זר אז הוי מסיח לפי תומו וחזקה דאומן לא מרע אומנותיה וגם מילתא דעביד לגלויי הוא שפיר יכולין לסמוך עליו בכזה אף באיסור דאורייתא ובפרט במין במינו ובפרט שאין עליו רק קול בעלמא אלו תורף דב"ק:

ובספר עין התכלת

כתב בהקדמת הספר בדף ח' ע"ב כי בעודו רך בשנים קם זקן גאון וגדול הדור והרעיש כל המדינה לאסור שמן זית משום חשש תערובת שומן חזיר ואף כי הוא היה צעיר לימים עמד מרעיד איך יתכן להרהיב עוז בנפשינו לאסור מה שהתירו רבותינו חכמי הש"ס והראשונים והאחרונים דבשלמא אם חשש זה נתחדש מחדש והראשונים לא דברו מזה כלל היינו יכולים לאסור ולא היה בזה פניעת כבוד הראשונים שהיינו יכולים לתלות שלא היה חשש זה בימיהם אבל כיון שזה החשש עצמו כבר נזכר בש"ס בבלי וירושלמי וגזרו ואמרו שאין לחוש לזה עד שאמרו בירושלמי שבת פרק א' הלכה ד' גבי שמואל דאמרו לו אכול משחא ואי לא כתיבנא עלך דזקן ממרא את ושוב בימי הרמ"א היה ערעור על השמן ויצא בהיתר כמבואר בתשובותיו סי' ג"ן וד"ן איך נרהיב עוז בנפשינו לפגוע בכבוד הראשונים לאסרו והרי מרן כסף משנה בראשון מהלכות תרומות הלכה י"א אחר שביאר שדעת הרמב"ם שמירוח עכו"ם פוטר מן המעשר והביא דעת החולקים בזה ושהמנהג פשוט בכל ארץ ישראל כהרמב"ם סיים וכתב ועתה קם חכם אחד ונראה לו שהוא מתחסד בעשותו היפך המנהג פשוט ומעשר פירות שגדלו בקרקע עכו"ם ונגמר מלאכתן ביד עכו"ם וגם מירחן עכו"ם ומפתה אחרים לעשות כדבריו ונראה פשיט בעיני שראוי למנעם מזה משום לא תתגודדו ועוד מאחר שבכל אלו המדינות קבלו עליהם לעשות כדברי רבינו מלבד מה שנוגע בכבוד הראשונים שנהגו כדבריו וכו' לכן יש לגזור עליהם שלא ינהגו כן ואם יסרבו יכופו אותם כההיא דשמואל אכול משחא ואי לא כתיבנא עלך וכו' אחר כך נתפשטו הדברים עד שהוצרכו חכמי העיר לתקן ונתקבצו כולם וגזרו גזרת נח"ש שעוד כל ימי עולם לא יעשר אדם לקוח מן העכו"ם אלא כמו שנהגו עד עתה על פי רבינו ע"כ:

והרי הדברים קל וחומר השתא התם דליכא הלכה ברורה מזה בש"ס אי מירוח עכו"ם פוטר או לאו וגם על דעת הרמב"ם יש חולקים ורק מטעם שנהגו בכל ארץ ישראל

כדברי הרמב"ם הרעיש מרן הקדוש כל כך על החכם שבא להנהיג להחמיר שלא כדעת הרמב"ם דיש בזה משום פגיעת כבוד בהראשונים קל וחומר בן בנו של קל וחומר בנדון זה להחמיר לאסור שמן זית משום חשש תערובת שומן חזיר שמבואר להדיא בש"ס בבלי וירושלמי שאין לחוש על זה וכל רבותינו בדורות שלפנינו אכלי אותו ודאי שיש לחוש שלא להחמיר בזה משום כבודן של ראשונים ועל המחמיר בזה יש חשש שקל בעיניו כבוד חכמי התורה חכמי הש"ס והראשונים אשר מפיהם אנו חיים:

וכאשר הגיעו הדברים האלה באזני הגאון הזקן הנ"ל התנצל להוציא עצמו מן החשד ואמר שמה בהפסיק מלאכול שמן זית חלילה לחשוב עליו מחשבת פיגול שהוא משום חשש איסור כי ודאי משה אמת ותורתו אמת כמו שנמנו וגמרו חכמי הש"ס והראשונים והאחרונים שלפנינו שאין בזה שום חשש כלל ומי היא זה שינהוג קלות ראש בדבריהם ומה שהפסיק מלאכול שמן זית הוא משום שנמאס עליו וקצה נפשו לאכלו והנה אם כי נאמנו אצלינו דברי התנצלותו בכל זה שארי ליה מאריה שנתן בזה מכשול לפני הבאים אחריו שלא ידעו להבחין ולידע מפני מה לא אכל ומחזיקים זה לאיסור ולזה היקל בעיניהם כבודן של מייסרי התורה רבותינו חכמי הש"ס והראשונים והאחרונים שלפנינו עד שזה איזה שנים קם אחד אשר באמת אינו ראוי והגון כלל שיתערב בעניני הוראת איסור והיתר ונתגאה לחדש חדשות לאסור אכילת רגלים משום איסור דם וכתב להרב אבד"ק זארנוב שאין להשגיח בזה על הראשונים וכו' אוי שכך עלתה בימינו שהושפל כבוד התורה אשר שועלים מרקדים בהיכלה הא ודאי חשש אפקרותא וקלות ראש היא ונודע לנו שלולא אוהביו ומיודעיו השתיקו אותו בזה אחר שטרחו ויגעו להבינו שיהיה בזה ללעג ולקלס היה מרעיש העולם ב"ה (ובציוני רבינו כתב יל"ע בס' זכר נתן קורונייל דף קכ"ה ע"ב ושו"ת דבר משה מהדורא תניינא סי' ע"ז):

ב) זתים

עצמה אי הוו חריף עיין להרבנים מגן אברהם סי' תמ"ז ס"ק ל"ג ובמגן האלף סק"כ ובבאר יעקב ודגול מרבבה הנ"ל באות הקודמת ומה שכתב הרב שפתי כהן ביו"ד סי' צ"ו סק"ך דזתים הם חריפים שיש בהם מרירות כדאמרינן שאמרה יונה יהיו מזונותי מרורים כזית ומסורים ביד הקדוש ברוך הוא ומקשים עליו מדברי התוספות בעירובין דף י"ח ובפסחים דף ל"ו ע"א דזה קאי על העץ של זית ולא על הפרי הנה הגאון בשו"ת שאילת שלום מהדורא תניינא בסוף סי' מ"ב נשאל על זה וכתב כבר הרגיש בזה הגאון מלבוב בהגהותיו בגליון על דברי השפתי כהן הנ"ל בשם ספר דורש לציון מהגאון נודע ביהודה והאריך בזה בדרך דרוש אמנם עיין בשפתי כהן סי' קי"ד סקי"ד שכתב בשם

האיסור והיתר דזתים דוקא לאחר שנכבשו הם חריפים וכן יש לומר בכונתו כאן ומה שכתב דחריפי טפי כונתו דאף קודם שנכבשו אם כי אינם חריפים כל כך בכל זה כיון דהאילן מר בודאי יש חריפות קצת גם בהפרי והשכל מחייבו ולכך אחר שנכבשו הם חריפים טפי עכ"ל ובשו"ת אורי וישעי לידידי הגאון אבד"ק יאסי יצ"ו בסוף סי' פ' נשאל גם כן על קושיא זו והשיב הן אמת דדעת האיסור והיתר כדעת התוספות אשר על ידי זה מפרש האיסור והיתר דזתים דוקא אחר שנכבשו הם חריפים ולא קודם שנכבשו עיין בשפתי כהן יו"ד סי' קי"ד ס"ק י"ב אבל הדבר פשוט דדעת השפתי כהן אינו כשיטת התוספות אלא כדעת הטור ושאר הפוסקים דזתים קודם שנכבשו המה חריפים גם כן ועיין בא"ח סי' תמ"ז סעיף ח' בשלחן ערוך ובטורי זהב ושפתי כהן שם ס"ק ל"ח דהאריך שם להוכיח דזתים דוקא מיירי קודם שנכבשו ודלא כדעת האיסור והיתר עי"ש ועיין בחק יעקב שם ס"ק מ"ב דהעלה שם להשוות גם דעת האיסור והיתר כדעת הטור ומה שכתב האיסור והיתר דקודם כבישתן לא מיקרי דבר חריף מיירי כשהן רטובין ועיין בשו"ת משיב דבר להגנצי"ב בח"ב סי' כ"ד אף הוא היה מתכוין ליישב קושיית השואל על רבינו הש"ך מדברי התוספות דעירובין והאריך קצת לבא אל הבאר בכונת דב"ק (כי לא היו למראה עיניו הספרים הנ"ל שרשמתי) וסיים ואם כיוון השפתי כהן לזאת או לא אבל הדברים מראים כן דזית חריף הוא כעץ זית וכן מבואר ברש"י בשבת דף פ"ד מהו לפצוע את הזתים בשבת דזתים מרים הם ומחמת הפציעה נכנס השמן ונבלע בכל הזית וממתיק אותו (ובציוני רבינו ציין דלתי תשובה ח"ב דף נ"א אות י"ב):

ג') שכר

אי חשיב דבר חריף הנה הרב טורי זהב סי' תמ"ב סוף סק"ד מחלק בין שכר לייש דשכר נפגם אבל יי"ש הוא חריף וחזק ואינו נפגם וכן מחלק הרב הלבוש בסי' תנ"א סעיף כ"א והרב זכור לאברהם ח"א בחלק יו"ד מערכה זו דף קצ"ז ע"א הביא מחלוקת לענין יי"ש וכתב דהרב דבר משה בסימן י"ב סובר דלא הוי חריף עי"ש ובהורמנותיה דמר נראה שאין כן סברת הרב דבר משה שהרי לא איירי אלא בשכר ובשכר גם הרב טורי זהב ודעמיה מודו וממילא גם מה שציין תשובת הרב בית יהודה א"ח סי' מ"ז ומשמע דכונתו לומר דגם הוא סובר דייש נפגם כיעויין שם הוא תמוה דהרי הרב בית יהודה לא איירי אלא בשכר ועוד דגם בשכר אין לנו להוכיח מאותה תשובה דסובר דאינו חריף לפי דברי הרב מנחת יעקב כלל נ"א ס"ק כ"ז הביא דבריו הרב חכמת אדם כלל נ"ד ס"ק י"ד דלא אמרו חורפיה משווייא ליה לשבח אלא דוקא בכלי שאינו בן יומו שהיה מתחלה לשבח ואחר כך נפגם אבל במאכל שהוא פגום מתחילתו אין חילוק בין דבר חריף לאינו

חריף ולעולם הוא בפגימתו עי"ש ואם כן הרב בית יהודה דמירי גבי אפר שהוא אוכל פגום מתחלתו אי לאו דמספקא לן דשמא אפר בקמח לא פגים והוי כמו עכברא בשכרא לא היה לנו לאסור משום שהוא חריף וחורפיה משווייא ליה לשבח וק"ל שוב ראיתי שגם הרב תפארת אדם בשו"ת א"ח סי' י"ד בסופו הבין מדברי הרב בית יהודה הנ"ל דסובר דשכר אינו חריף ואינו מוכרח כדכתיבנא וצריך לעיין בגוף תשובת שב יעקב סימן ל"ג שהביא דבריו בקיצור הרב עיקרי הד"ט בחלק יו"ד סימן י"ג ומצאתי בשו"ת חיים ביד סוף סי' כ"א שכתב טעמו משום שהכלי נחושת פגמו וחורפיה לא מהני ביה להשביחו עי"ש:

ו') בארשט

שעושין אותו מסובין כתב הרב מגן אברהם סי' תמ"ז סק"ד שהוא חריף כדכתב הטורי זהב ביו"ד סי' צ"ו ס"ק י"ו ועיין להרב פרי מגדים באשל אברהם שם והרב באר יעקב בדף ל"ו ע"ד הביא בשם הרב בית הלל ביו"ד סי' צ"ה דכיון דיכול לשתותו חי לא הוי דבר חריף וכתב דאפשר דזה דעת העולת שבת שהביא הרב מגן אברהם הנ"ל וביו"ד במה ששייך לסי' ק"ג הביא גם כן דעת הבית הלל יעו"ש דבארשט לא הוי דבר חריף אך הוא כתב דהבית הלל נעלם ממנו דהרב טורי זהב סובר והסכים עמו הרב מגן אברהם דהוי חריף וכן נראה להורות במקום דליכא הפסד מרובה אבל בהפסד מרובה יש לסמוך בלאו הכי אהנך פוסקים דסוברים קורט של חילתית דוקא יעו"ש בדף נ"ח ע"ב והרב חכמת אדם כלל מ"ט אות ד' כתב דאם אינו מחומץ הרבה דיכול לשתותו חי דינו כפירות חמוצים ובהפסד מרובה יש להתיר ועיין להרבנים פתחי תשובה סי' צ"ו סק"ד ויד דוד שם הגהות הטור אות י"ג ובשו"ת משיב דבר ח"ב סימן כ"ה מה שביאר בטעם מחלוקת הטורי זהב והבית הלל לענין בארשט (ובציוני רבינו ציין בדין זה דלתי תשובה ח"ב דף נ"א אות יז"ד):

ה') חומץ

פשיטא ליה להרב שיבת ציון דחשיב דבר חריף ולא מהני ליה נותן טעם בר נותן טעם ולא נותן טעם לפגם ולפי הנראה אינו פשוט לומר כן בסתם חומץ שהרי ידוע כמה דיות נשתפכו לענין כבישה אם חומץ שוה לשאר משקין דלא חשיב כבוש בבציר ממעת לעת או אינו שוה להן עיין במה שרשמתי בקונטריס הכללים במערכת הכ"ף אות קל"ג וכן ראיתי להרב זכור לאברהם בח"א בחלק יו"ד באות חריף (דף קצ"ז ע"א) שכתב בשם הרב כנסת הגדולה במפתחות שבספר קול בן לוי סימן קס"ה דבמחלוקת שנוי אם חומץ הוי דבר חריף וציין לזה למה שכתב בדין כבישה עי"ש:

ובענין כבשים שנותנים בהם חומץ שאסור ליקח מהנכרי עיין להרב תפארת ישראל בפרק ב' דעבודה זרה משנה ו' אות ד"ן שביאר דאפילו מבעבע כששופכו על הארץ דבחומץ יין מותר בחומץ שכר אסור שמא עירב בו יין להשביחו בטעמו וסיים מיהו במדינתנו שמורגל חומץ שעושין ממים וי"ש ששירים בתוכן סממנים (ראטאביכענע האבעלעשפענע) והחומץ הזה הוא חריף ומוטעם מצד עצמו ובזול מאד והחומץ יין הוא ביוקר מאד אין הסוחרים חשודים שיערבו זה בזה שיהיה יותר מחלק הששי חומץ יין עט"ז סי' קי"ד עכ"ל:

ו') שומין

מבואר בסי' צ"ו ס"ב דהם מדברים החריפים וכן כתב הרב חוט השני סי' ה"ן ומכל מקום כתב הרב שב יעקב סי' י"ט הביא דבריו הרב עיקרי הד"ט א"ח סי' ח"י אות כ"א דאפשר לעשות סניף סברת מאן דאמר דלא מקרי חריף אלא מה שמפורש בש"ס:

ז') דעת

הסוברים דלא מיקרי חריף אלא חילתית אם הוא למעוטי כל דבר או לא אמר אלא במיני פירות ונפקא מינה דמלח דלאו מיני פירות הוא הוי חריף לכולי עלמא רשמתי בקונטריס אסיפת דינים מערכת בשר בחלב אות ד' (בשדי חמד חלק א'):

מפתחות מערכת חריף

שמן זית אם הוא חריף ואם יש לחוש שמערבין בו שומן אות א'
זתים עצמם אם הוו חריף (אות ב'.
שכר אי חשיב דבר חריף (אות ג'
בארשט שעושין אותו מסובין אם הוא חריף (אות ד'.
חומץ אם הוא חריף (אות ה'
ובענין כבשים שנותנים בהם חומץ שכר אם אסור ליקח מהנכרי (שם.
שומין הוא מדברים החריפים (אות ו'.
לסוברים דלא מקרי חריף אלא חילתית אם הוא למעוטי פירות אבל מלח הוי חריף או לא (אות ז'